

Експерти оцінили рівень корупції та роботу антикорупційних органів в Україні: результати дослідження

Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) презентувало результати експертного соціологічного опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні у 2023 році.

Голова НАЗК Віктор Павлушик наголосив, що проведене опитування є одним із найважливіших досліджень ключових вимірів корупції в пріоритетних сферах суспільного життя, а його результати мають бути використані при впровадженні антикорупційних загальнодержавних і галузевих реформ. Зокрема, при розробці наступної Антикорупційної стратегії та програми з її виконання.

Під час заходу були презентовані результати опитування за показниками:

- сприйняття змін та поширеності корупції в Україні в цілому та в окремих сферах,
- ефективності антикорупційної політики в державі загалом,
- діяльності окремих державних органів та їх незалежності.

За окремими показниками оцінки експертів порівнювалися з даними загальнонаціонального опитування населення та представників бізнесу, проведеного у кінці 2023 року.

Згідно з даними дослідження, більш ніж половина представників антикорупційного середовища визнають суттєву поширеність корупції – 55%. Антикорупційні експерти сприймають поширеність корупції в державі не так песимістично, як респонденти стандартного опитування (55% проти 88% (населення) та 81% (бізнес)).

Більшість респондентів експертного опитування оцінили діяльність антикорупційних органів (ВАКС, НАБУ, НАЗК та САП) в країні як незалежну та ефективну. На їхню думку, тенденції, що розвиваються в Україні, дають змогу припустити очікування зниження рівня корупції (54%).

У рамках дослідження розраховано також Індекс сприйняття поширеності корупції у сферах (за 5-бальною шкалою) та сформовано загальний рейтинг 35 сфер щодо рівня поширеності корупції.

За оцінками представників експертного антикорупційного сектору, до ТОП-10 сфер із найвищим рівнем поширеності корупції ввійшли такі галузі:

- митниця (для суб'єктів господарювання) – 4,23;
- військова сфера
(використання та розпорядження нерухомим майном і землями, паливно-

- мастильними матеріалами, питання призову, просування військовослужбовців по службі, забезпечення їх житлом) – 4,16;
- публічні закупівлі робіт і послуг з будівництва, ремонту та утримання автодоріг – 4,15;
 - архітектурно-будівельний контроль – 4,06;
 - надання дозволів та видобування корисних копалин – 4,05;
 - лісове господарство – 4,04;
 - публічні закупівлі для потреб оборони і національної безпеки, модернізація військової техніки, торгівля зброєю – 4,04;
 - судова система (у т.ч., виконання судових рішень) – 4,02;
 - земельні відносини, землеустрій – 4;
 - публічні закупівлі робіт і послуг з реалізації інших великих інфраструктурних проектів – 3,94.

До найефективніших напрямів антикорупційної політики експерти віднесли: забезпечення невідворотності відповідальності за корупцію (відзначили 47% опитаних); реформування правосуддя (47%); забезпечення автоматизації процедур надання державних послуг та регулювання діяльності бізнесу (45%).

Керівник Департаменту антикорупційної політики НАЗК Дмитро Калмиков зауважив, що в рамках презентованого дослідження важливим було отримати експертний погляд щодо загальних показників сприйняття корупції, за якими згідно з результатами стандартного опитування були досить песимістичні оцінки. За його словами, оцінки антикорупційних експертів можна вважати більш реалістичними, враховуючи їх фаховість, досвід, залученість у питаннях протидії корупції. Населення ж оцінює поширеність корупції насамперед з оцінок, які поширюються у суспільному дискурсі.

Він підкреслив, що зазначені експертами напрями для зменшення рівня корупції повністю відповідають окресленим проблемам, на вирішення яких спрямовані заходи Державної антикорупційної програми.

У заході взяли участь представники Антикорупційної ініціативи ЄВ в Україні (EUACI), соціологічної агенції Info Sapiens, провідні експерти у сфері антикорупційної діяльності, представники медіа, громадських організацій.

Експертне опитування проведено на початку 2024 року соціологічною компанією Info Sapiens на замовлення НАЗК за фінансової підтримки Антикорупційної Ініціативи Європейського Союзу в Україні (EUACI). Респондентами дослідження були представники публічних інституцій, які працюють у сфері антикорупційної діяльності, та представники недержавного антикорупційного сектору.